

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterek, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóban. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismételésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

**A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.**

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) **témák, motívumok** uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a gondolkodás fejlesztését.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**5–6. ÉVFOLYAM**

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődik íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődik ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékosságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseihez is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

**AZ 5-6. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA:**

| Magyar nyelvtan                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| TÖRZSANYAG<br>(óraszám 80%-a)                                                | AJÁNLOTT TANANYAG                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 5. évfolyam                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| I. Kommunikáció alapjai                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| A jelek világa                                                               | Az országunk jelképeinek eredete<br>Történelmi jelképeink értelmezése<br>A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)                                                                                                                                                                                      |
| A kommunikáció fogalma, tényezői                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| A kommunikáció nem nyelvi jelei                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| A kommunikációs kapcsolat                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| A beszélgetés                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Hang és betű, az ábécé                                                       | Megelevenedett ABC (rajzok)                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Betűrend, elválasztás                                                        | Beszédtechnika                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve                                      | Nyelvtörők                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve                                   | A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe<br>Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata                                                                                                                                                                                                |
| Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| III. Állandósult szókapcsolatok                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Szólások                                                                     | A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem?, Kiss Gábor (Szerk.): Magyar szókincstár<br>Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet)<br>A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje |
| Szóláshasonlatok                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Közmondások                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Szállóigék                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Köznyelvi metaforák                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Hangképzés, fonéma                                                           | A hangképzés biológiája – digitális anyagok                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A magánhangzók csoportosítása                                                                                                                                             | Beszédtechnika                                                                                                                                                                                                               |
| Magánhangzótörvények:<br>Hangrend<br>Illeszkedés                                                                                                                          | Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása<br>A személynévadás esztétikája                                                                                                                              |
| Mássalhangzótörvények:<br>Részleges hasonulás<br>Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás<br>Összeolvadás<br>Rövidülés<br>Kiesés                                     | Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések<br>Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik<br>A szótő és a toldalékok helyes használata<br>Nyelvi játékok: szóalkotási módok |
| A szavak szerkezete:<br>Egyszerű és összetett szavak<br>Szótő és toldalékok<br>A képző, a jel, a rag                                                                      |                                                                                                                                                                                                                              |
| V. Hangalak és jelentés                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                              |
| Egyjelentésű szavak                                                                                                                                                       | A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban<br>Nyelvi humor<br>Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben                                                                                      |
| Többjelentésű szavak                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                              |
| Azonos alakú szavak                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                              |
| Rokon értelmű szavak                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                              |
| Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                              |
| Hangutánzó, hangulatfestő szavak                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                              |
| VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                              |
| Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat                                                                                                                                        | Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei<br>A szövegalkotás fázisai<br>A szövegalkotás mint tanulási módszer<br>Kreatív írás                                                                            |
| A leírás                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                              |
| Az elbeszélés                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                              |
| A párbeszéd                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                              |
| A levél (hagyományos, elektronikus)                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                              |
| A plakát, a meghívó                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                              |
| A jellemzés                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                              |
| VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                              |
| A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat                                                                                                                    | Elméleti tananyag helyett gyakorlati feladatokat javasolunk: könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése                                                                                                     |
| Sajtótermékek jellemző jegyei                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                              |
| 6. évfolyam                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                              |
| VIII. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók |                                                                                                                                                                                                                              |
| Szóelemek, szófajok                                                                                                                                                       | Tulajdonnevek köznevesülése                                                                                                                                                                                                  |
| Az ige fogalma                                                                                                                                                            | Köznevek tulajdonnévvé válása                                                                                                                                                                                                |
| Az igeidők                                                                                                                                                                | Történelmi ragadványnevek                                                                                                                                                                                                    |
| Az igemódok                                                                                                                                                               | Melléknevek főnevesülése                                                                                                                                                                                                     |
| Az ige ragozása                                                                                                                                                           | Melléknevek metaforikus jelentése                                                                                                                                                                                            |
| A leggyakoribb igeképzők                                                                                                                                                  | Emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban                                                                                                                                                            |
| Az igék helyesírása                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                              |
| A határozószó                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                              |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A főnév                                                                      | A számnevek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban<br>Karinthy Frigyes: Tegeződés<br>Többszófajúság<br>Szófajváltás<br>Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok<br>Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal<br>A névmások szerepe a mondat- és szövegépítésben<br>Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata<br>A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései |
| Személynevek és helyesírásuk                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A földrajzi nevek és helyesírásuk                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A melléknév                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A melléknevek helyesírása                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A számnév                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A számnév helyesírása                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A névmások                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A személyes és birtokos névmás                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A kölcsönös és visszaható névmás                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A mutató és kérdő névmás                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| A vonatkozó, határozatlan és általános névmás                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Az igenevek:<br>A főnévi igenév<br>A melléknévi igenév<br>A határozói igenév |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Viszonyozók, mondatszók                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                             |                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Irodalom</b>                                                                             |                                                                                                                                                  |
| <b>TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)</b>                                                           | <b>AJÁNLOTT MŰVEK</b>                                                                                                                            |
| <b>5. évfolyam</b>                                                                          |                                                                                                                                                  |
| <b>I. Család, otthon, nemzet</b>                                                            |                                                                                                                                                  |
| Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék                                                           | Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve - részletek                                                                                                   |
| Petőfi Sándor: Egy estém otthon<br>Füstbe ment terv<br>Magyar vagyok                        | Móra: Csalóka Péter<br>Petőfi Sándor: Arany Lacinak                                                                                              |
| Arany János: Családi kör                                                                    | Ágh István: Virágosat álmodtam                                                                                                                   |
| Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér                                                             | Kányádi Sándor: Befagyott a Nyárád                                                                                                               |
| Fehérlófia                                                                                  |                                                                                                                                                  |
| Az égig érő fa (magyar népmese)                                                             | Tündérszép Ilona és Árgyélus                                                                                                                     |
| Arany János: Rege a csodaszarvasról                                                         | Attila földje (népmese)                                                                                                                          |
| Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz                                                          |                                                                                                                                                  |
| Bibliai történetek<br>A világ teremtése<br>Noé,<br>Jézus születése,<br>A betlehemi királyok | Az Édenkert története<br>József Attila: Betlehemi királyok<br>Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül?<br>Dávid és Góliát, további bibliai történetek |
| <b>II. Petőfi Sándor: János vitéz</b>                                                       |                                                                                                                                                  |
| <b>III. Szülőföld, táj</b>                                                                  |                                                                                                                                                  |
| Petőfi Sándor: Szülőföldemen                                                                | Petőfi Sándor: Távolból                                                                                                                          |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Petőfi Sándor: Az alföld                                                                                                                                                                                                                                                                    | Ady Endre: Föl-földobott kő                                                                                                                                                                 |
| Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                             |
| Nagy László: Balatonparton                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                             |
| Weöres Sándor: Tájkép                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                             |
| IV. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                             |
| V. Választható magyar ifjúsági vagy meseregény                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                             |
| Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                             |
| Szabó Magda: Tündér Lala                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                             |
| Fekete István: A koppányi aga testamentuma                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                             |
| Fekete István: Bogáncs                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                             |
| (Egy kiválasztása kötelező.)                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                             |
| 6. évfolyam                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                             |
| VI. Hősök az irodalomban                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                             |
| V.1. Hagyomány és irodalom                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                             |
| Arany János: Mátyás anyja                                                                                                                                                                                                                                                                   | Szimónidész: A thermopülei hősök sírfelirata                                                                                                                                                |
| Arany János: A walesi bárdok                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                             |
| Hősök–mondák:                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"><li>Beckó vára vagy Csörsz árka</li><li>Szent László legendája vagy Lehel kiirtja</li></ul>                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                             |
| A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható művek közé kerül.                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"><li>Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet)<br/>(Választható)</li><li>Torna vára (Felvidék) vagy Tordai hasadék ( Erdély) vagy A Lendvai vár<br/>(Muravidék) vagy délvidéki Mátyás-mondák</li></ul> |                                                                                                                                                                                             |
| (A felsoroltak közül az egyik kötelező. Lehetőség van arra, hogy a tanárok a saját régiójuk mondáit válasszák.)                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                             |
| V.2. Irodalom és mozgókép                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                             |
| Fazekas Mihály: Lúdas Matyi                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                             |
| VII. Arany János: Toldi                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                             |
| VIII. Szeretet, hazaszeretet, szerelem                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                             |
| Bibliai történetek<br>Mária és József története<br>Jézus tanítása a gyermekekről<br>(karácsonyi ünnepkör)                                                                                                                                                                                   | Ady Endre: Karácsony<br>Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony<br>Juhász Gyula: Karácsony felé<br>Fekete István: Roráté<br>Kányádi Sándor: Hattyúdál<br>Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel |
| Kölcsey Ferenc: Himnusz                                                                                                                                                                                                                                                                     | Lázár Ervin: Az élet titka (Eredeti üzenet)                                                                                                                                                 |
| Vörösmarty Mihály: Szózat                                                                                                                                                                                                                                                                   | Radnóti Miklós: Nem tudhatom                                                                                                                                                                |
| Petőfi Sándor: Honfidal                                                                                                                                                                                                                                                                     | Szendrey Júlia: Magyar gyermek éneke                                                                                                                                                        |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                                              |                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                              | Irodalom és mozgókép<br>Hollós László–Dala István: Szerelmes földrajz/ vagy<br>Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Magyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról) |
| Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem                                    | Kőmíves Kelemen<br>Szerelem a népdalokban:<br>Tavaszi szél vizet áraszt<br>A csitári hegyek alatt                                                                       |
| Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...                                      |                                                                                                                                                                         |
| Radnóti Miklós: Bájoló                                                       |                                                                                                                                                                         |
| IX. Gárdonyi Géza: Egri csillagok                                            |                                                                                                                                                                         |
| X. Választható világirodalmi ifjúsági regény                                 |                                                                                                                                                                         |
| Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy<br>Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg |                                                                                                                                                                         |

**KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:**

|                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Petőfi Sándor: János vitéz                                                                              |
| Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk                                                                         |
| Választható magyar ifjúsági vagy meseregény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki) |
| Arany János: Toldi                                                                                      |
| Gárdonyi Géza: Egri csillagok                                                                           |
| Választható világirodalmi ifjúsági regény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki)   |

**MEMORITEREK:**

|                                                        |
|--------------------------------------------------------|
| Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék                      |
| Petőfi Sándor: János vitéz (részletek)                 |
| Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem              |
| Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)          |
| Arany János: Családi kör (részlet)                     |
| Arany János: A walesi bárdok (részlet)                 |
| Arany János: Toldi (részletek)                         |
| Kölcsy Ferenc: Himnusz (1-2. vsz.)                     |
| Vörösmarty Mihály: Szózat (1. és 2. vsz.+13.,14. vsz.) |

Az 5–6. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 272 óra  
A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 4-4 óra javasolt elosztása: 2 magyar nyelv, 2 irodalom.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

**Helyi óraszám:**

**5. évfolyam /36 hét / 2 nyelvtan= 72 óra; 2 irodalom= 72 óra; összesen 144 óra**



**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**6. évfolyam/36 hét / 2 nyelvtan= 72 óra; 3 irodalom=108 óra; összesen 180 óra**

**A témakörök áttekintő táblázata:**

| Témakör neve                                                                                                                                                                                                                   | Javasolt óraszám |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|----|
| MAGYAR NYELV                                                                                                                                                                                                                   | évfolyam:        |    |
| 5 – 6. ÉVFOLYAM                                                                                                                                                                                                                | 5.               | 6. |
| A kommunikáció alapjai 6 óra=                                                                                                                                                                                                  | 3                | 3  |
| Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan 8 óra=                                                                                                                                                                                  | 4                | 4  |
| Állandósult szókapcsolatok 5 óra=                                                                                                                                                                                              | 3                | 2  |
| A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek 20 óra=                                                                                                                                               | 10               | 10 |
| Hangalak és jelentés 6 óra=                                                                                                                                                                                                    | 4                | 2  |
| Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban 13 óra=                                                                                                                                                                            | 6                | 7  |
| Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók 46 óra=                                                    | 21               | 25 |
| Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei 4 óra=                                                                                                                                                                       | 2                | 2  |
| SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként 14-14 óra + 5-3 óra                                                                   | 19               | 17 |
| ÖSSZESEN: 144 óra                                                                                                                                                                                                              | 72               | 72 |
|                                                                                                                                                                                                                                |                  |    |
| IRODALOM                                                                                                                                                                                                                       |                  |    |
| 5. ÉVFOLYAM                                                                                                                                                                                                                    | össz.: 72 óra    |    |
| Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások                                                                                                                                          | 18               |    |
| Petőfi Sándor: János vitéz                                                                                                                                                                                                     | 14+4             |    |
| Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások                                                                                                                                                                                  | 8                |    |
| Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk                                                                                                                                                          | 10               |    |
| Egy szabadon választott meseregény elemzése                                                                                                                                                                                    | 4                |    |
| SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként | 14               |    |
| 6. ÉVFOLYAM                                                                                                                                                                                                                    | össz.:108 óra    |    |
| Hősök az irodalomban                                                                                                                                                                                                           | 10+10            |    |
| Arany János: Toldi                                                                                                                                                                                                             | 16+10            |    |
| Szeretet, hazaszeretet, szerelem                                                                                                                                                                                               | 11+10            |    |
| Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. - Gárdonyi Géza: Egri csillagok                                                                                                                                                          | 12+ 5            |    |
| Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény                                                                                                                                                                              | 5                |    |
| SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként | 14+5             |    |
|                                                                                                                                                                                                                                |                  |    |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**TÉMAKÖR: A kommunikáció alapjai**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben
- A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása
- A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása
- A kommunikáció tényezőinek megismerése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása
- A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása

**FOGALMAK**

természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

**TÉMAKÖR: Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)
- A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban

**FOGALMAK**

hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata

**TÉMAKÖR: Állandósult szókapcsolatok**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása
- Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése
- A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**FOGALMAK**

állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

**TÉMAKÖR: A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai
- A szavak szerkezetének felismerése
- A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése
- A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban
- Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése
- Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is

**FOGALMAK**

beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

**TÉMAKÖR: Hangalak és jelentés**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 ÓRA**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése
- Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése
- Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében

**FOGALMAK**

egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

**TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása
- Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- Olvasási stratégiák alkalmazása
- A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

- A kreatív írás gyakorlása
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata
- Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása
- Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete

**FOGALMAK**

elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertetés

**TÉMAKÖR: Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés
- Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken
- Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása
- Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel
- Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán
- Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése
- Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról

**FOGALMAK**

könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés

**TÉMAKÖR: Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 46 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Helyesírási készség fejlesztése
- A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése
- A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban
- A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatvezetők
- Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

- Különbféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghez és értő szövegolvasás gyakorlása
- A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése
- A kreatív írás gyakorlása
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség kialakítása

**FOGALMAK**

szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatok

**IRODALOM**

**TÉMAKÖR: Család, otthon, nemzet – kisepikai (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által
- Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása
- A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben
- Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása

**FOGALMAK**

nép-mese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én

**TÉMAKÖR: Petőfi Sándor: János vitéz**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra +4 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A mű szövegének közös órai feldolgozása
- A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése
- A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása
- A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok
- Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor

**FOGALMAK**

verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**TÉMAKÖR: Szülőföld, táj**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:**

- A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása
- A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben
- A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján
- A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése
- A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival
- Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal
- Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

**FOGALMAK**

hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás

**TÉMAKÖR: Prózai nagyepika – Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése
- Egyes szereplők jellemzése
- Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása
- A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

**FOGALMAK**

Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő

**TÉMAKÖR: Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése
- Egyes szereplők jellemzése
- Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása
- A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**TÉMAKÖR: Hősök az irodalomban**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra + 10 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban vélemény fogalmaz meg
- A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése
- Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése
- Irodalmi atlasz vagy térkép használata
- Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

**FOGALMAK**

próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás

**TÉMAKÖR: Arany János: Toldi**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra +10 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A mű szövegének közös órai feldolgozása
- Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincs bővítés és olvasási stratégiák fejlesztése
- Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában
- Az alkotás néhány stíuselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok)
- A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalása
- Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben

**FOGALMAK**

verses epika, elbeszélő költemény; s, előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás

**TÉMAKÖR: Szeretet, hazaszeretet, szerelem**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra + 10 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban
- A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása
- A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben
- A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése
- A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

- Kisebbségi projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

**FOGALMAK**

líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal

**TÉMAKÖR: Prózai nagyepika – Gárdonyi Géza: Egri csillagok**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra + 5 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel
- A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése
- A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
- Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével

**FOGALMAK**

történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek

**TÉMAKÖR: Egy szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel
- A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése
- A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
- Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével

**FOGALMAK**

A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően



**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**7-8. ÉVFOLYAM**

A 7-8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejezni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7-8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7-8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13-15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

**A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:**

- Korok és portrék,
- Magyar vagy világirodalmi regény,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében,
- A 20. századi történelem az irodalomunkban,
- Szórakoztató irodalom.

A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismételtesével segíti.

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

**I. A törzsanyag**

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

**II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak**

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

**Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.**

**A 7-8. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:**

| <b>Magyar nyelvtan</b>                                      |                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>TÖRZSANYAG</b><br><b>(óraszám 80%-a)</b>                 | <b>AJÁNLOTT TANANYAG</b>                                                                                                                              |
| <b>7. évfolyam</b>                                          |                                                                                                                                                       |
| <b>I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése</b> |                                                                                                                                                       |
| Kommunikáció szóban és írásban                              | Kommunikációs helyzetek paródiái,<br>karikatúrái<br>Hagyományos és digitális iskolaújság<br>szerkesztése: műfajok, szerkesztők,<br>szerkesztési elvek |
| Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő                     |                                                                                                                                                       |
| Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás                        |                                                                                                                                                       |
| Vita és érvelés                                             |                                                                                                                                                       |
| Kommunikációs zavar                                         |                                                                                                                                                       |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                                                                                   |                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai                                      | A reklám médiumai, műfajai, hatásai                                                             |
| Reklám, hirdetés, apróhirdetés                                                                                    | Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar                                                           |
| <b>II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek</b> |                                                                                                 |
| A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása                                                                   | A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus                           |
| Az állítmány                                                                                                      | Vonzatok és mondat szerkezetek                                                                  |
| Az alany                                                                                                          | A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival      |
| A tárgy                                                                                                           | A szószerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra  |
| Határozók                                                                                                         | A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra |
| Hely-, idő-, állapot- és módhatározó                                                                              |                                                                                                 |
| Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél- és állandó határozó                                                            |                                                                                                 |
| A jelzők                                                                                                          |                                                                                                 |
| Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)                                                                |                                                                                                 |
| A mellé- és alárendelő szószerkezet                                                                               |                                                                                                 |
| Az egyszerű mondat szerkezete                                                                                     |                                                                                                 |
| Az egyszerű mondat helyesírása                                                                                    |                                                                                                 |
| Szóképzés                                                                                                         |                                                                                                 |
| Alárendelő szóösszetételek                                                                                        |                                                                                                 |
| Mellérendelő szóösszetételek                                                                                      |                                                                                                 |
| <b>8. évfolyam</b>                                                                                                |                                                                                                 |
| <b>III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal</b>   |                                                                                                 |
| A köznyelv és csoportnyelvek                                                                                      | A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szókészletbeli jellemzőinek összevetése                    |
| Nyelvjárások                                                                                                      | digitális anyagok segítségével                                                                  |
| Ritkább szóalkotási módok                                                                                         | Torz mozaikszavak stílushatásai                                                                 |
| Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések                                                                            |                                                                                                 |
| <b>IV. Könyvtárhasználat</b>                                                                                      |                                                                                                 |
| <b>V. Készüljünk a felvétélre!</b>                                                                                |                                                                                                 |
| <b>VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban</b>                                                            |                                                                                                 |
| A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei                                                                 | Érvtípusok                                                                                      |
| Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői                                                        | Egyenes érvelés, inverz érvelés                                                                 |
| Az érv és a cáfolat                                                                                               |                                                                                                 |
| <b>VII. Összetett mondat a szövegben</b>                                                                          |                                                                                                 |
| A mellérendelő összetett mondat                                                                                   | A többszörösen összetett mondat                                                                 |
| Az alárendelő összetett mondatok                                                                                  | Körmondatok az irodalmi művekben                                                                |
| A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat                                                                          | Az idézés fajtái                                                                                |
| Az összetett mondat helyesírása                                                                                   |                                                                                                 |
| Az idézés                                                                                                         |                                                                                                 |
| <b>VIII. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan</b>                                                  |                                                                                                 |
| A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint                                                                       |                                                                                                 |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                             |                                                                                                                                             |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nyelvünk eredete, rokonsága | A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírásos nyelvemlékeink<br>A jövevényszavak jelentésváltozásai<br>A nyelvújítás mulatságos túlkapásai |
| Nyelvtörténet, nyelvemlékek |                                                                                                                                             |
| Nyelvújítás                 |                                                                                                                                             |

| <b>Irodalom</b>                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>TÖRZSANYAG</b><br><b>(óraszám 80%-a)</b>                                                                                                                                       | <b>AJÁNLOTT MŰVEK</b>                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>7. évfolyam</b>                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>I. Korok és portrék</b>                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>A) Középkor</b>                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| István király intelmei Imre herceghez (részletek)                                                                                                                                 | Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)                                                                                                                                                                             |
| <b>B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció</b>                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján)                                                                               | Mátyás királlyá koronázása;<br>Mesék Mátyás királyról: A kolozsvári bíró                                                                                                                                                                                             |
| Janus Pannonius: Pannonia dicsérete                                                                                                                                               | Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                                                                                                                                                   | Bornemisza Péter: Siralmas énnékem<br>Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról való ének (részletek)                                                                                                                                                            |
| Balassi Bálint: Egy katonaének                                                                                                                                                    | Balassi Bálint: Borivóknak való                                                                                                                                                                                                                                      |
| Balassi Bálint: Hogy Juliára találja, így köszöne néki                                                                                                                            | Balassi Bálint: Adj már csendességet                                                                                                                                                                                                                                 |
| Irodalom és színház vagy film kapcsolata<br>A reneszánsz dráma<br>Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia<br><b>vagy</b> később tárgyalva:<br>Molière: A képzelt beteg |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>C) Irodalmunk a 17-18. században</b>                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak)                                                                                                                   | Rákóczi-nóta, Buga Jakab éneke, Zöld erdő harmatát                                                                                                                                                                                                                   |
| Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)                                                                                                                                   | Lévay József: Mikes<br>Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Rákóczy menekülése a börtönből)                                                                                                                                           |
| <b>D-E) Klasszicizmus és romantika / a 19. század</b>                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez                                                                                                                                                | Petőfi Sándor: Csokonai<br>Áprily Lajos: Séta Debrecenben<br>Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor<br>Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)<br>Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Széchenyi Istvánról: Az Akadémia alapítása; A hídvám) |
| Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Kölcsey Ferenc: Huszt                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Kölcsey Ferenc: Emléklapra                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Kölcsey Ferenc: Himnusz                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Vörösmarty Mihály: Szózat                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                      |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vörösmarty Mihály: Ábránd                                    | Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Kossuth Lajosról: A sorsfordító kabát)<br>Kossuth-nóta<br>Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (Kossuth Lajos – részlet)<br>Vörösmarty Mihály: Petike<br>Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet<br>Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...<br>Petőfi és Arany levelezése – részletek<br>Arany János: V. László<br>Arany János: Szondi két apródja |
| Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Petőfi Sándor: Nemzeti dal                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Petőfi Sándor: Szeptember végén                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Arany János: A fülemile                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Arany János: A tölgyek alatt vagy<br>Epilógus                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Jókai: A huszti beteglátogatók                               | Irodalom és film kapcsolata<br>Jókai Mór: A kőszívű ember fiai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa                            | Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium<br>Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Mikszáth Kálmán: A néhai bárány                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

**II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény**

Jules Verne: Kétévi vakáció **vagy**  
Tonke Dragt: Levél a királynak **vagy**  
Mándy Iván: Az enyedi diák **vagy**  
Csukás István: Vakáció a halott utcában

**8. évfolyam**

**III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében**

**A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában**

|                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...           | Ady Endre: Ember az embertelenségben<br>Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn<br>Babits Mihály: A második ének (részlet)<br>Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani?<br>Kosztolányi Dezső: Ének a fiatalokról<br>Juhász Gyula: Anna örök<br>Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú<br>Tóth Árpád: Láng<br>Dsida Jenő: Kalendárium szonettekben (részlet)<br>Dsida Jenő: Születésnap-i köszöntő édesanyámnak<br>József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék<br>József Attila: Istenem<br>Áprily Lajos: A rím<br>Radnóti Miklós: Hetedik ecloga |
| Ady Endre: Őrizem a szemed                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Babits Mihály: Ádáz kutyám                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Juhász Gyula: Milyen volt...                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Dsida Jenő: Hálaadás                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| József Attila: Rejtelmek                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| József Attila: Kertész leszek                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| József Attila: Születésnapomra                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Reményik Sándor: Templom és iskola                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Áprily Lajos: Március                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Radnóti Miklós: Nem tudhatom                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

**B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában**

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kós Károly: Az országépítő (részlet)                                                                                             | Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek)<br>Móricz Zsigmond: Hét krajcár<br>Móricz Zsigmond: A fillentő                                                                         |
| Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály                                                                                         |                                                                                                                                                                                     |
| Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálíg                                                                               |                                                                                                                                                                                     |
| Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet)                                                                                          |                                                                                                                                                                                     |
| Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)                                                                                        |                                                                                                                                                                                     |
| Nyirő József: Uz Bence (részlet)                                                                                                 |                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                     |
| C) „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban                                                                           |                                                                                                                                                                                     |
| Reményik Sándor: Mi a magyar?                                                                                                    | Babits Mihály: Hazám<br>Babits Mihály: Áldás a magyarra<br>Juhász Gyula: Trianon<br>Juhász Gyula: Testamentum<br>Karinthy Frigyes: Levél (részlet)<br>Márai Sándor: Napló (részlet) |
| IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében                                                                      |                                                                                                                                                                                     |
| A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában                                                                          |                                                                                                                                                                                     |
| Szabó Lőrinc: Tücsökzene (részletek)                                                                                             | Nagy László: Az én szívem<br>Nemes Nagy Ágnes: Félelem<br>Csoóri Sándor: Szomorúság                                                                                                 |
| Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet                                                                                             |                                                                                                                                                                                     |
| Weöres Sándor: A társ                                                                                                            |                                                                                                                                                                                     |
| Kányádi Sándor: Két nyárfa                                                                                                       |                                                                                                                                                                                     |
| Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére                                                                                             |                                                                                                                                                                                     |
| Wass Albert: Üzenet haza (részlet)                                                                                               |                                                                                                                                                                                     |
| B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában                                                                         |                                                                                                                                                                                     |
| Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet)                                                                                   | Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet)                                                                                                                                           |
| Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet)                                                                                          | Illyés Gyula: Hősökről beszélek (részlet)                                                                                                                                           |
| Örkény István: Egyperces novellák (részletek)                                                                                    |                                                                                                                                                                                     |
| C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában                                                                         |                                                                                                                                                                                     |
| Irodalom és színház vagy mozgókép<br>Egy szabadon választott drámai alkotás                                                      |                                                                                                                                                                                     |
| V. A 20. századi történelem az irodalomban<br>(világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956) |                                                                                                                                                                                     |
| Irodalom és mozgókép<br>Szabó Magda: Abigél                                                                                      |                                                                                                                                                                                     |
| Pilinszky János: Francia fogoly (részlet)                                                                                        | Pilinszky János: Harbach, 1944<br>Anna Frank naplója                                                                                                                                |
| Choli Daróczi József: Dal                                                                                                        | Lakatos Menyhért: Még mindig siratunk                                                                                                                                               |
| Irodalom és mozgókép<br>George Orwell: Állatfarm                                                                                 |                                                                                                                                                                                     |
| Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)                                                                               | Márai Sándor: Mennyből az angyal<br>Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán                                                                                                         |
| VI. Szórakoztató irodalom                                                                                                        |                                                                                                                                                                                     |
| Irodalom és mozgókép                                                                                                             | Agatha Christie: Tíz kicsi néger                                                                                                                                                    |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                      |  |
|--------------------------------------|--|
| Agatha Christie egy Poirot-novellája |  |
|--------------------------------------|--|

**KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:**

|                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa                                                               |
| Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője <b>vagy</b> A két koldusdiák                             |
| Mikszáth Kálmán: A néhai bárány                                                                 |
| Móricz Zsigmond: Pillangó <b>vagy</b> a Légy jó mindhalálig                                     |
| William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia <b>vagy</b> Molière: A képzelt beteg |
| Szabó Magda: Abigél                                                                             |

**MEMORITEREK:**

|                                              |
|----------------------------------------------|
| Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez           |
| Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg      |
| Kölcsey Ferenc: Huszt                        |
| Kölcsey Ferenc: Emléklapra                   |
| Vörösmarty Mihály: Szózat – teljes szöveg    |
| Petőfi Sándor: Nemzeti dal                   |
| Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem           |
| Petőfi Sándor: Szeptember végén              |
| Ady Endre: Őrizem a szemed (részlet)         |
| Reményik Sándor: Templom és iskola (részlet) |
| József Attila: Születésnapomra (részlet)     |
| József Attila: Mama                          |
| Radnóti Miklós: Nem tudhatom (részlet)       |
| Kányádi Sándor: Két nyárfa (részlet)         |

A 7–8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgyak alapóraszám: 204 óra.

A Nemzeti alaptantervben előírt minimum 3-3 óra javasolt elosztása: 1 magyar nyelv, 2 irodalom.

A nyelvtan óraszámait úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell értékelni.



**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

Helyi óraszám:

7. évfolyam/ 36 hét/ 1 nyelvtan= 36 óra; 2 irodalom= 72 óra; összesen: 108 óra

8. évfolyam/36 hét/ 2 nyelvtan= 72 óra; 2 irodalom= 72 óra; összesen 144 óra

**A témakörök áttekintő táblázata:**

| <b>Témakör neve</b>                                                                                                                                                                                                                      | <b>Javasolt óraszám</b> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| <b>MAGYAR NYELV</b>                                                                                                                                                                                                                      |                         |
| <b>7. ÉVFOLYAM</b>                                                                                                                                                                                                                       | <b>36</b>               |
| A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése                                                                                                                                                                                      | 5                       |
| Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet                                                                                                                                                                  | 12                      |
| A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok – játékos feladatokkal                                                                                                                                              | 10                      |
| Könyvtárhasználat                                                                                                                                                                                                                        | 2                       |
| Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként                                                                                                     | 7                       |
| <b>összesen:</b>                                                                                                                                                                                                                         | <b>36 óra</b>           |
| <b>8. ÉVFOLYAM</b>                                                                                                                                                                                                                       | <b>72</b>               |
| Készüljünk a felvételire!                                                                                                                                                                                                                | 20                      |
| Szövegértés, szövegalkotás                                                                                                                                                                                                               | 17                      |
| Összetett mondat a szövegben                                                                                                                                                                                                             | 22                      |
| Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan                                                                                                                                                                                                 | 4                       |
| Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként                                                                                                     | 9                       |
| <b>összesen</b>                                                                                                                                                                                                                          | <b>72 óra</b>           |
| <b>IRODALOM</b>                                                                                                                                                                                                                          |                         |
| <b>7. ÉVFOLYAM</b>                                                                                                                                                                                                                       | <b>72</b>               |
| <b>I. Korok és portrék</b>                                                                                                                                                                                                               | <b>50+4 =54</b>         |
| A) A középkor                                                                                                                                                                                                                            | 3                       |
| B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció                                                                                                                                                                                                    | 11                      |
| C) Irodalmunk a 17–18. században                                                                                                                                                                                                         | 4+4=8                   |
| D-E) Klasszicizmus és romantika                                                                                                                                                                                                          | 32                      |
| <b>II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény</b>                                                                                                                                                                                     | <b>4</b>                |
| <b>III. Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra</b> | <b>14</b>               |
| <b>összesen</b>                                                                                                                                                                                                                          | <b>72 óra</b>           |
| <b>8. ÉVFOLYAM</b>                                                                                                                                                                                                                       | <b>72</b>               |
| <b>IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében</b>                                                                                                                                                                          | <b>27</b>               |



**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

|                                                                                                                                                                                                                                     |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában                                                                                                                                                                                | 14             |
| B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában                                                                                                                                                                               | 11             |
| C) „Vérző Magyarország” – Trianon                                                                                                                                                                                                   | 2              |
| <b>IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében</b>                                                                                                                                                                  | <b>18</b>      |
| A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában                                                                                                                                                                             | 12             |
| B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában                                                                                                                                                                            | 4              |
| C) Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában                                                                                                                                                                            | 2              |
| <b>V. A 20. századi történelem az irodalomban (II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)</b>                                                                                             | <b>6</b>       |
| <b>VI. Szórakoztató irodalom</b>                                                                                                                                                                                                    | <b>3</b>       |
| <b>Szabadon felhasználható (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra</b> | <b>14+4=18</b> |
| <b>Összes óraszám:</b>                                                                                                                                                                                                              | <b>72 óra</b>  |

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**MAGYAR NYELV**

**Témakör: A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése**

**Javasolt óraszám: 5 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése
- A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben
- A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása
- A szövegértési készség fejlesztése
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése
- Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása
- Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben
- A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása
- Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése
- Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával
- A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése
- A kommunikációs zavar felismerése, javítása
- Vita- és érvelési kultúra elsajátítása
- A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása

**FOGALMAK**

tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

**TÉMAKÖR: Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek**

**Javasolt óraszám: 12 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése
- A nyelvi elemzőkészség fejlesztése
- A nyelv változásainak megfigyelése
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
- Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése
- Az egyszerű mondat központosítása
- Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai
- A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése
- A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részhathatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

társhatározó, állandó határozó)), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]

- A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata
- A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása
- A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete
- Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása
- Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata

**FOGALMAK**

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend

**TÉMAKÖR: A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása
- A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
- A nyelvek megjelenési formáinak ismerete
- A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése
- A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése
- A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása
- Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése

**FOGALMAK**

irodalmi nyelv, köznelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnelv

**TÉMAKÖR: Könyvtárhasználat**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek
- Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata

**FOGALMAK**

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

**TÉMAKÖR: Készüljünk a felvételire!**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra + 10 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban
- A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

- A szókincs fejlesztése
- Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése
- A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése
- Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása
- Reflektálás a szöveg tartalmára
- A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása
- A hagyományos és a digitális írás fejlesztése
- Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása
- A helyesírási készség fejlesztése
- A mérlegelő gondolkodás fejlesztése
- A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása
- Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése

**FOGALMAK**

Az eddig tanult fogalmak átisméltése

**TÉMAKÖR: Szövegértés és szövegalkotás**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra +4 + 10 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása
- A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése

**FOGALMAK**

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

**TÉMAKÖR: Összetett mondat a szövegben**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra + 14 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint
- Az összetett mondatok típusainak megismerése
- Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése
- A központosítás megtanulása az összetett mondatban
- Az idézés szabályainak elsajátítása

**FOGALMAK**

összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés

**TÉMAKÖR: Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben
- a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

- a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése
- a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése

**FOGALMAK**

rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

**IRODALOM**

**TÉMAKÖR: I. Korok és portrék**

**JAVASOLT ÓRASZÁM ÖSSZESEN: 50 óra + 4 óra**

***A) A középkor***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- Az európai kultúra kialakulásának megismerése

**FOGALOM**

középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intelem (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr

***B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- A reneszánsz világkép értelmezés
- A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése
- A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése
- A reneszánsz drámváltozatok elkülönítése
- Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása

**FOGALMAK**

reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)

***C) Irodalmunk a 17–18. században***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra + 4 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése
- A nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeink megismerése
- A barokk jellegzetes műfajainak és stílusjegyeinek megismerése
- A hazaszeretet megjelenése a korszak művészetében

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**FOGALMAK**

kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat

***D-E) A klasszicizmus és a romantika irodalma***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 32 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli
- Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)
- Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora
- A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése
- Novellákat és regényeket különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése
- A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.)

**FOGALMAK**

romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés

**TÉMAKÖR: II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése
- A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
- A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.)
- Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)

**FOGALMAK**

történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**TÉMAKÖR: III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében**

**JAVASOLT ÓRASZÁM ÖSSZESEN: 27 óra**

**A) *Líra a 20. század első felének magyar irodalmában***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése
- A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása
- Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása
- Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
- Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése
- Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum

**FOGALMAK**

metonímia, szimbólum; anafora

**B) *Epika a 20. század első felének magyar irodalmában***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése
- A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése
- Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)

**FOGALMAK**

kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma

**C) „*Vérző Magyarország*”- Trianon**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése
- A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése

**FOGALMAK**

békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**TÉMAKÖR: IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében**

**JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 18 óra**

**A) *Líra a 20. század második felének magyar irodalmában***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átismétlése
- Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése
- Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal)
- Szóképek, alakzatok felismerése

**FOGALMAK**

lírai önéletrajz, népies dal

**B) *Epika a 20. század második felének magyar irodalmában***

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése
- A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek
- Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése
- Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése
- Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában
- A groteszk megjelenése a korszak irodalmában

**FOGALMAK**

egyperces, groteszk, humor

**C) *Dráma a 20. század második felének magyar irodalmában***

**JAVASOLTÓRASZÁM: 2 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata
- A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása
- A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével
- A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése
- A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése
- Drámarészletekből drámaegész kibontása
- Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben

**FOGALMAK**

dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus



**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

**TÉMAKÖR: V. A 20. századi történelem az irodalomban**

*(II. világháború, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)*

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban
- Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.
- Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása
- Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése

**FOGALMAK**

jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom

**TÉMAKÖR: V. Szórakoztató irodalom**

**JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében

**FOGALMAK**

szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény

**JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–8. ÉVFOLYAMON**

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

*Tanítási-tanulási stratégiák:*

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási

**Romhányi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola**  
**Magyar nyelv és irodalom 5-8.évfolyam**

stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

*Tanulásszervezési módok:*

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

*Oktatási módszerek:*

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fürtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

*Munkaformák:*

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.